

atvērtība ir vērtība

Informatīvās kampaņas "Atvērtība ir vērtība" jaunumi
Jūnijs, 2020

Labdien!

Uzrunāju Jūs Sabiedrības integrācijas fonda (SIF) informatīvās kampaņas dažādības veicināšanai "Atvērtība ir vērtība" vārdā šajā laikā, kad Latvijā pakāpeniski atgriežamies ikdienas dzīvē pēc mēnešiem, kas pavadīti mājās, rūpējoties par savu un līdzcilvēku veselību. Šis saspringtais laiks ir izgaismojis joprojām mūsu sabiedrībā pastāvošos stereotipus par tradicionālajām dzimumu lomām un pienākumu sadalījumu ģimenē, diemžēl saasinājusies arī vardarbība ģimenē. Kā savā rakstā komentē biedrības "Centrs MARTA" vadītāja un kampaņas "Atvērtība ir vērtība" vēstnese Iluta Lāce: "Jau pirms pandēmijas Latvijā šajā ziņā bija epidēmija – katra trešā sieviete cieš no seksuālas vai fiziskas vardarbības ģimenē. Zvanu skaits, ko saņemam uz palīdzības tālruni, nav palielinājies, taču tie zvani, kuri nonāk mūsu redzeslokā, liecina par īpaši nežēlīga rakstura vardarbību".

Tāpat varam redzēt neiecietības, baiļu un stereotipu izpausmes sekas joprojām pastāvošā rasismā un dažādu citu veidu diskriminācijas izpausmēs gan Latvijā, gan pārējā pasaulē. Tomēr iepriecinoša ir ziņa, ka mūsdienu sabiedrībā pieaug neapmierinātība ar šīm izpausmēm un aizvien vairāk cilvēku ir gatavi neklusēt un par tām runāt skaļi. Gribu ticēt, ka sabiedrība mainās uz labu un attīstās izpratne par dažādību kā vērtību.

Priecājos, ka mēs kā Sabiedrības integrācijas fonds varam piedalīties šajā procesā, kas ved uz atvērtāku, saprotošāku un iejūtīgāku sabiedrību! Tikai kopīgiem spēkiem mēs varam vairogt zināšanas un izpratni, lai tiktu pāri krīzei un būtu ieguvēji no pārmaiņām!

Zaiga Pūce, SIF sekretariāta direktore

Attēlā Zaiga Pūce, SIF sekretariāta direktore

SATURS

1. “Atvērtība ir vērtība” radošās darbnīcas jauniešiem 2
2. Aktuāli 3
3. “Atvērtība ir vērtība” vēstneši iedvesmo 4
4. Spēj viņa = spēj viņš: Bušu ģimenes video stāsts 6

“Atvērtība ir vērtība” radošās darbnīcas jauniešiem

Šogad turpināsim mūsu kampaņas aktivitātes jauniešu auditorijai, jau rudens pusē, aicinot skolēnus un studentus uz radošajām darbnīcām ar debašu elementiem par dzimumu līdztiesības jautājumiem. Debates notiks dažādos Latvijas reģionos vai tiešsaistē. Ja vēlaties piedalīties vai sadarboties diskusijas par dzimumu līdztiesību veicināšanā jauniešu auditorijā, aicinām rakstīt: atvertiba@dazadiba.lv!

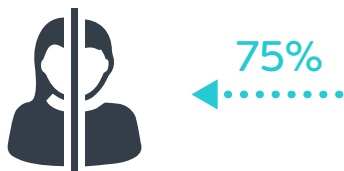
3. jūnijā IT Vēstnešu iniciatīvas atklāšanas pasākuma ietvaros "Atvērtība ir vērtība" sadarbības partneri, domnīca PROVIDUS prezentēja pētījumu "Vai IKT ir nākotne visiem? Sieviešu pārstāvniecība IKT sektorā Latvijā: sabiedrības priekšstatu un darba vides gatavība panākt dzimumu līdzsvaru", ko veikusi domnīca Providus ar IT Izglītības fonda un "Accenture Latvija" atbalstu.

Pētījumā secināts, ka būtiskākie cēloņi dzimumu disbalansam IKT nozarē ir saistīti ar Latvijas sabiedrībā pastāvošajiem stereotipiem par tehnoloģiju nozari kā vīriešu darbības jomu.

Lai arī tehnoloģiju nozare kopumā sabiedrības uztverē ir ļoti perspektīva nākotnes profesija, meitenes saņem ievērojami mazāku iedrošinājumu veidot IKT karjeru. Sievietēm ir jābūt daudz lielāki pašmotivācijai izvēlēties šo nozari studijām, nākotnes profesijai, jo lielāka iespējamība saskarties ar stereotipos balstītu pretvēju gan izglītības iegūšanas procesā, gan vēlāk uzsākot strādāt profesijā.

Sabiedriskās domas aptauja, kuras pamatā bija dati no pētījumu centra SKDS, parādīja, ka sabiedrībā daļa profesiju tiek cieši saistītas ar dzimumu.

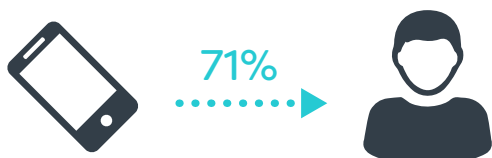
Sabiedrībai ir vienalga, kura dzimuma pārstāvis nodrošina bankas konsultācijas (75% respondentu)

88% uzticētu automašīnas labošanu vīrietim

Lielākā daļa jeb 71% respondentu sava tālruņa vai datora remontu arī uzticētu vīrietim nevis sievietei

IT nozarē strādājošās sievietes pētījuma ietvaros veiktajās fokusgrupās dalījās pieredzē un norādīja, ka, uzsākot darbu IT profesijā, ir saskārušās ar neuzticēšanos viņu profesionālajām spējām no kolēģu vai klientu puses, jo tā ir neierasta situācija – sadarboties ar sievieti – informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) profesionāli. Tāpat vairākos gadījumos sievietes atzina, ka viņu karjeru atklātā vai mazāk atklātā veidā ievērojami palēlinājusi loma ģimenē – atbildība par bērniem vai iespējamība, ka pārskatāmā nākotnē tādi būs, kad darba devējs, apzinoties darba kavēšanas risku, sievietēm uzticējis mazāk atbildīgus pienākumus. Sievietes ir pieredzējušas arī nelabvēlīgu attieksmi, piemēram, seksuāla rakstura jokus.

Kopumā sievietes motivē IT jomas dinamiskā attīstība un atalgojums, taču diskriminācijas kontekstā visizteismīgākie ir atalgojuma dati.

Providus pētījums tika veikts no 2020. gada janvāra līdz maijam, kas ietvēra SKDS aptauju, kurā piedalījās vairāk nekā 1000 Latvijas iedzīvotāju, kā arī intervijas ar nozares ekspertiem, fokusgrupas un anonīmas aptaujas.

Ar visu pētījumu var iepazīties PROVIDUS [mājaslapā](#).

atvērtība ir vērtība

"Atvērtība ir vērtība" vēstneši iedvesmo!

Ar prieku iepazīstinām ar mūsu šī gada kampaņas vēstnesēm un vēstnesi, kuri ik dienu strādā, lai iedzīvinātu dzimumu līdztiesību un citus dažādības aspektus mūsu sabiedrībā!

Marita Zitmane,

dzimtes studiju pētniece,
Latvijas Universitātes
Sociālo zinātņu
fakultātes docente

Cilvēka izvēlēm būtu jābūt atkarīgām tikai no viņa interesēm, bet, visticamāk, ikviens no mums ir piedzīvojis situāciju, kad ir centies atbilst apkārtējo gaidām. Ir pienācis laiks jaunam domāšanas veidam. Ir normāli gan raudāt, gan spēlēt futbolu. Nav jāsmejas par zēnu, kurš dzied korī. Sievieteī nav jāsaņem darba devēja pārmetumi, ja viņa neiet uz darbu un paliek mājās ar bērnu. Un nav jāsaņem nievas, ja viņa atstāj bērnu vīram un pati iet uz darbu. Nav jānodala mājsamimniecības pienākumi, lai nesanāk tā, ka vīrs māc tikai ūdeni uzvārīt. Vīrietis drīkst studēt to, kas viņam patīk, nevis to, kur varēs vairāk pelnīt, jo vīrietim jābūt apgādniekam. Lai tuvotos tai lieliskajai nākotnes sabiedrībai, kur cilvēki ir paši, nevis priekšstatī kam jāatbilst.

Lasi pilnu M. Zitmenes viedokļraksta "21. gadsimta konstruētā sievišķība: kāda loma tajā ir medijiem?" [šeit](#).

Iluta Lāce,

biedrības
"Centrs MARTA" vadītāja

Strukturālā nelīdztiesība veicina sievietes atrašanos pakļautā stāvoklī, turklāt apkārtējā vide veicina pārlicību, ka sieviete nav gana laba, kāda ir. Jo tiek sagaidīts, ka sievietes būs perfektas visās jomās – lieliskas mammas, profesionāles, sievas un iedvesmotājas. Taču tas nav iespējams, un tas jāapzinās un jāpārtrauc pašai sevi vainot. Tāpēc apstākļos, kad no sievietēm tiek prasīta tieši perfekcija visās jomās, ir jāatrod laiks, lai pabūtu ar sevi, jāpārdomā, kā veidot sev atbalsta sistēmu, un jāizmanto katrs logs, kas paveras, lai lūgtu palīdzību. Arī vīrusa pandēmijas laikā ir jādara viss iespējams, lai katra sieviete dzīvotu drošā telpā un veidotu tādu dzīvi, kāda viņai pienākas – brīvībā un cieņā būvētu dzīvi.

Lasi I. Lāces viedokļrakstu "Bezgalīgā darbadiena – sievietes situācija pandēmijas laikā" [šeit](#).

Ja Jums ir iespēja finansiāli atbalstīt centru MARTA un viņu darbu, aicinām apmeklēt lapu - <https://marta.lv/lv/ziedo/>.

Elīna Kļaviņa,

biedrības "Tēvi" vadītāja

Lai atbalstītu tēvus, kuri šobrīd pavada daudz vairāk laika ar bērniem, biedrība "Tēvi" piedāvā dažādas attālinātas tēvu atbalsta grupas, kas palīdz normalizēt gan partnerattiecības, gan attiecības ar bērniem, un nodarbības par bērnu emocionālo audzināšanu. Tēva rūpes bērnam jau agrā vecumā posmā ir piemērs, cik svarīgi ir uzņemties atbildību un ģimenes dzīvē iesaistīties abiem vecākiem, tādējādi samazinoties vardarbības riskiem nākotnē. Tāpat aicinām izmantot arī citus emocionālā atbalsta pasākumus, gan piesakoties individuālām konsultācijām pie psihologiem un psihoterapeitiem, kas šobrīd tiek piedāvātas attālināti visā Latvijā, gan izmantojot PEP (pirmās emocionālās palīdzības) mammu pakalpojumus, kuras sniedz emocionālu atbalstu vecākiem no bērna dzimšanas līdz trīs gadu vecumam. Tāpat kā sievietei nav jābūt visu varošanai ikdienas darbos, vīrietim nav jābūt visvarenam emocionālās grūtībās. Cieša sadarbība, savstarpēji palīdzot un atbalstot, ne tikai kliedē iesīkstējušus stereotipus par noteiktu lomu sadalījumu ģimenē, bet arī ļauj visiem ģimenes locekļiem justies laimīgākiem, audzinot laimīgus un emocionāli veselus bērnus. Medijiet lielo mamutu kopā – un kopā esiet arī mīļi vecāki!

Pilns E. Kļaviņas viedokļraksta "Kad mamutu mednieks kļūst par mīlo tēti" teksts lasāms [šeit](#).

Agnese Lāce,

Domnīcas PROVIDUS vadošā pētniece

Domnīcas PROVIDUS vadošā pētniece Agnese Lāce rosina šo laiku izmantot, lai izglītotu sevi par sieviešu lomu krīzes pārvarēšanā.

Mēs zinām, ka noteiktās nozarēs daudz vairāk darbinieku ir tieši sievietes, un pašreizējā pasaules situācija parāda, cik ļoti liela loma šīm profesijām ir mūsu ikdienā. Pasaulē 70% darbinieku veselības un sociālās aprūpes nozarēs ir sievietes, un sievietes 3 reizes biežāk veic neapmaksātu darbu - rūpes par ģimeni, bērniem, mājāsaimniecību.

[Šajā rakstā](#) var iepazīties ar ANO padomiem, kā atbalstīt sievietes pašreizējās pandēmijas laikā!

Kaspars Zālītis,

Latvijas dažādības hartas koordinators

Laikā, kad mums nav plašu iespēju klātienē baudīt kultūras un mākslas saturu, Kaspars Zālītis, Latvijas dažādības hartas koordinators iesaka izlasi, kas, kas palīdzēs izzināt un izprast dažādības aspektus:

- 📺 Noskaties filmu "Hidden figures" (2016);
- 📺 Noskaties seriālu "The Handmaid's Tale" (2017);
- 📖 Izlasi Melindas Geitsas (Melinda Gates) grāmatu "The Moment of Lift: How Empowering Women Changes the World" (2019).

Ekrānšāviņš no video

Spēj viņa = spēj viņš: Bušu ģimenes stāsts

Aicinām video stāstā iepazīties ar Bušu ģimeni – ielūkojies viņu ikdienā caur tēta Krišjāņa skatījumu un atpazīsti izaicinājumus, ar kuriem saskaras praktiski ikviena ģimene: nerimstošs darbs pie attiecībām, privātās un darba dzīves apvienošana ar ģimenes pienākumiem, spēja rast laiku sev.

Nav vienas universālās un pareizās receptes, kā veidot ideālu ģimenes ikdienu, bet var sākt ar vienkāršiem soļiem, savstarpēji pielāgojoties un atbalstot vienu otru! Skaties video [šeit!](#)

Aicinām sekot līdzi arī “Atvērtība ir vērtība” notikumiem atvertiba.lv un sociālo tīklu vidē!

Vairāk par kampaņu un sadarbības iespējām: atvertiba@dazadiba.lv.

Ja turpmāk nevēlaties saņemt “Atvērtība ir vērtība” ziņas, norādiet to atbildē uz šo e-pastu.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds